

નિયમ નં. 7

હર્ફ 'રે' (حرف 'ر')

હર્ફ, 'રે' (ر)ના પુર અને બારીક પઢવાના નવ પ્રકારો નીચે પ્રમાણે છે :

- જો હર્ફ 'રે' તશદીદ વગર (ر)નો અથવા તશદીદવાળો (ڑ) આવે અને તેના ઉપર ઝબર કે પેશ આવે તો તેને પુર મોઢાથી પઢવામાં આવશે.

તશદીદ વગરના 'રે'નાં ઉદાહરણો :

સૂરા નં.	આયત નં.	આયતના અંશો	હર્ફ ر
૨	૧૬	فَمَارِجَتْ تَجَارَتُهُمْ	ر
૮૫	૬	فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ	ر

તશદીદવાળા 'રે'નાં ઉદાહરણો :

સૂરા નં.	આયત નં.	આયતના અંશો	હર્ફ ر
૨	૧૭૭	لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُّوا وُجُوهَكُمْ	ر
૮૮	૬	أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ	ر

- જો હર્ફ 'રે' તશદીદ વગર (ر)નો અથવા તશદીદવાળો (ڑ) આવે અને તેના નીચે ઝેર હોય તો તેને ઝીણા અવાજથી પઢવામાં આવશે.

તશદીદ વગરના 'રે'નાં ઉદાહરણો :

સૂરા નં.	આયત નં.	આયતના અંશો	ર ۞
૨	૫૪	لَكُمْ عِنْدَ بَارِكُمْ ط	ر
૨	૧૬૭	وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ	ر

તશદીદવાળા 'રે'નાં ઉદાહરણો :

સૂરા નં.	આયત નં.	આયતના અંશો	ર ۞
૧૧૩	૨	مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾	ر
૬	૯૭	بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ ط	ر

૩. જો 'રે' સાકિન (۞) હોય અને તેના પહેલાંના ۞ પર ઝબર અથવા પેશ (و ۞) આવે તો તેને પુર મોઢાથી પઢવામાં આવશે.

'રે' સાકિનનાં ઉદાહરણો :

સૂરા નં.	આયત નં.	આયતના અંશો	ર ۞
૧૧	૭	سِتَّةَ أَيَّامٍ وَكَانَ عَرْشُهُ	ر ۞
૨	૨૫૨	وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٥٢﴾	ر ۞

4. જો 'રે' સાકિન (3) હોય અને એના પહેલાંના હર્ફની નીચે ઝેર (—) આવે તો તેને ઝીણા અવાજથી પઢવામાં આવશે.

ઉદાહરણો :

સૂરા નં.	આયત નં.	આયતના અંશો	હર્ફ ર
૨	૬	أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾	— ر
૭૦	૫	فَاصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا	— ر

5. જો વક્ફામાં છેલ્લો હર્ફ 'રે' (3) આવે અને તેના પહેલાંનો હર્ફ 'યે' સાકિન (ઉ) હોય અને તેનાથી પહેલાંના હર્ફની નીચે ઝેર (—) હોય તો તેને ઝીણા અવાજથી પઢવામાં આવશે.

ઉદાહરણો :

સૂરા નં.	આયત નં.	આયતના અંશો	હર્ફ ર
૩	૧૮૦	وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٨٠﴾	— ي ر
૧૭	૧	إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١﴾	— ي ر

6. જો વક્ફાવાળા 'રે' (3)ના પહેલાં, 'યે' સાકિન (ઉ) સિવાયનો કોઈ અન્ય હર્ફ આવે કે જે સાકિન હોય અને તેનાથી પહેલાંના હર્ફ પર ઝબર કે પેશ (— કે —) હોય તો તેને પુર મોઢાથી પઢવામાં આવશે.

ઉદાહરણો :

સૂરા નં.	આયત નં.	આયતના અંશો	રુકૂ
૧૦૩	૩	وَتَوَاصُوا بِالْحَقِّ ۖ وَتَوَاصُوا بِالصَّبْرِ ۖ	بُ ر
૧૦૩	૨	إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ۝	س ر

7. જો 'રે' સાકિન (3) હોય અને તેના પહેલાંનો રુકૂ 'હમ્ઝતુલ વસ્લ' (ફક્ત લખવામાં આવતો પણ ઉચ્ચારવામાં ન આવતો અલિફ) હોય અને તેની આગળના રુકૂની નીચે ઝેર (—) આવે તો તેને પુર મોઢાથી પઢવામાં આવશે.

ઉદાહરણો :

સૂરા નં.	આયત નં.	આયતના અંશો	રુકૂ
૨૪	૫૦	أَفِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ أَمْ ارْتَابُوا	ا ر
૧૭	૨૪	وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيْنِي صَغِيرًا ۝	

8. એવો રુકૂ કે જેને પુર મોઢાની સાથે પઢવામાં આવતો હોય અને તેને ઝેરની એક હરકા અથવા તો દો ઝેરની તન્વીન સિવાય કોઈ પણ હરકા લાગે તો તેના બિલકુલ પહેલાં આવતા 'રે' સાકિન (3)ને પુર મોઢાથી પઢવામાં આવશે.

ઉદાહરણો :

સૂરા નં.	આયત નં.	આયતના અંશો	રુક્
૮૮	૧૪	إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْإِرْصَادِ ۝	— رُص
૬	૭	وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَيَّكَ كِتَابًا فِي قِرْطَاسٍ	— رُط
૮	૧૦૭	وَأِرْصَادًا لِّمَنْ حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ	— رُص
૮	૧૨૨	مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ	— رُق

9. એવો હર્ફ કે જેને પુર મોઢાની સાથે પઢવામાં આવતો હોય અને તેને ઝેરની એક હરકા અથવા તો દો ઝેરની તન્વીન લાગેલી હોય તો તેના બિલકુલ પહેલાં આવતા 'રે' સાકિન (3)ને પુર અથવા ઝીણા અવાજથી પઢવામાં આવશે.

ઉદાહરણો :

સૂરા નં.	આયત નં.	આયતનો અંશ	રુક્
૨૬	૬૩	فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ	— رُق

* નીચે આપેલા શબ્દોમાંથી 'રે'ને પુર પઢવામાં આવશે કે ઝીણા અવાજથી પઢવામાં આવશે

તે ઓળખી ખોટા ઉપર લીટી (—) કરો :

ઉદાહરણ : فَارְهَبُونِ	પુર મોઢે પઢવું / ઝીણા અવાજે પઢવું
(1) بَارِكُمْ	પુર મોઢે પઢવું / ઝીણા અવાજે પઢવું
(2) رَزَقْنَاهُمْ	પુર મોઢે પઢવું / ઝીણા અવાજે પઢવું
(3) تَجَارَتُهُمْ	પુર મોઢે પઢવું / ઝીણા અવાજે પઢવું
(4) لِبَالِیْرِصَادٍ	પુર મોઢે પઢવું / ઝીણા અવાજે પઢવું
(5) وَارْحَمْنَا	પુર મોઢે પઢવું / ઝીણા અવાજે પઢવું
(6) وَفِرْعَوْنَ	પુર મોઢે પઢવું / ઝીણા અવાજે પઢવું
(7) مِثْقَالَ ذَرَّةٍ	પુર મોઢે પઢવું / ઝીણા અવાજે પઢવું
(8) بِنُورِهِمْ	પુર મોઢે પઢવું / ઝીણા અવાજે પઢવું
(9) وَالْعَصْرِ	પુર મોઢે પઢવું / ઝીણા અવાજે પઢવું
(10) لَهُمْ اَرْكَعُوا	પુર મોઢે પઢવું / ઝીણા અવાજે પઢવું
(11) اَمِ اَرْتَابُوا	પુર મોઢે પઢવું / ઝીણા અવાજે પઢવું
(12) وَمِنْ شَرِّ	પુર મોઢે પઢવું / ઝીણા અવાજે પઢવું

* નીચે આપેલા શબ્દોમાંથી સાચાની સામે ખરા (✓)ની નિશાની કરો અને ખોટાની

સામે ચોકડી (X)ની નિશાની કરો :

ઉદાહરણ : بِالصَّبْرِ અહીં 'રે'ને પુર પઢવામાં આવશે. (✓)

(1) وَبِالْآخِرَةِ અહીં 'રે'ને ઝીણા અવાજથી પઢવામાં આવશે. ()

(2) رِزْقًا لَكُمْ અહીં 'રે'ને ઝીણા અવાજથી પઢવામાં આવશે. ()

(3) رَبِّ ارْحَمْهُمَا અહીં 'રે'ને પુર પઢવામાં આવશે. ()

(4) فِي قِرْطَاسٍ અહીં 'રે'ને કોઈ નિયમ લાગુ થશે નહીં. ()

(5) حُرِّمَتْ અહીં 'રે'ને પુર પઢવામાં આવશે. ()

* નીચે આપેલા શબ્દોમાંથી ઝીણા અવાજે પઢવાના 'રે'ના ફરતાં વર્તુળ કરો :

وَذَكِّرْهُمْ	زُرْتُمْ	لَيْلَةَ الْقَدَرِ	مِنْ رِزْقٍ	أَمْرِهِمْ
وَلَيْسَ الْبِرُّ	رَبَّنَا أَخْرِجْنَا	وَأَرْسَلْنَاهُ	تُكْرِمُونَ	فَمَارَبَّحْتَ
دَمْرِنَاهُمْ	وَعَزَّزْتُموهُمْ	وَضَرَبْتَ	بِالرُّسْلِ	وَالْفُرْقَانَ

* નીચે આપેલા શબ્દોમાંથી પુર મોઢે પઢવામાં આવતા 'રે'ને ઓળખી તેની નીચે લીટી

() કરો :

ઉદાહરણ : وَأَرْزُقْنَا، أَخْرِجْنَا، أَمْرَهَا

مِنْ شَرِّ	وَالْقَمَرِ	حَذَرَ الْمَوْتِ	(1)
بِالشَّرِّ	مَسَّهُ الشَّرُّ	شَرِبُّ	(2)
لَدَى الْحَنَاجِرِ	قِرْطَاسٍ	صُدُورُهُمْ	(3)
حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ	وَإِغْفِرْ لَنَا	فِرْقٍ	(4)
ذُرِّيَّتَهُ	وَارْصَادًا	فَاصْبِرْ صَبْرًا	(5)

* નીચે આપેલા શબ્દોમાંથી પુર અથવા ઝીણા અવાજે પઢવાના 'રે'ના નિયમને જાણી

જોડકાં જોડો :

પુર અવાજે પઢવું

ઝીણા અવાજે પઢવું

فَارْهَبُونَ

فِي قِرْطَاسٍ

فَأَرْسَلْنَا

مِنْ شَرِّ

رَبِّكَ الرَّجْعِي

تُكْرِمُونَ

وَأَمْرَاتُهُ

خَيْرٌ ﴿١٨٠﴾